

Cơ chế bảo đảm quyền lập hội trong pháp luật của CHLB Đức và một số kinh nghiệm cho Việt Nam

ThS. Lê Thị Thúy Hương

I. Khái quát về pháp luật về Hội của CHLB Đức

CHLB Đức là một trong những quốc gia sớm có hệ thống pháp luật về tự do hiệp hội. Hành lang pháp lý thông thoáng giúp phát triển đa dạng các loại hình hiệp hội tại Đức cả về số lượng và hình thức tổ chức. Về số lượng¹²¹, tính tới cuối năm 2014, ở Đức có tổng cộng 620.143 hội đăng ký trong danh bạ hội tại các tòa án cơ sở. Theo một thăm dò mẫu đại diện cuối năm 2014, có 44% số người được hỏi trên 14 tuổi cho biết họ là hội viên của một hội nào đó. Tỷ lệ hội viên theo loại hình hội được phân bổ như sau: các hội thể thao: 20%, các hội cùng sở thích và mối quan tâm: 12%, các hội truyền thống quê hương: 8%, các hội thuộc nhà thờ và tín ngưỡng: 6%, các hội từ thiện (ví dụ Hội Chữ thập đỏ): 3%, các hội chính trị (ví dụ các đảng chính trị, các công đoàn): 3%, các hội môi trường (ví dụ Tổ chức Hòa bình xanh): 2%, các hội tương trợ lẫn nhau: 2%. Như vậy, có thể thấy khái niệm “hội” theo luật của Đức bao gồm các tổ chức, các hội trên phạm vi rộng, bao phủ nhiều ngành nghề, nhiều lĩnh vực, vì mục đích đảm bảo lợi ích của hội viên hoặc mục đích công.

Tự do hiệp hội ở Đức được ghi nhận là quyền hiến định trong **Đạo luật cơ bản của Cộng hòa Liên bang Đức** (*Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland*) được ban hành năm 1949. Trong phạm vi áp dụng của đạo luật này, công dân Đức được trao một cuộc sống tự do, tự quyết định một cách dân chủ và chịu trách nhiệm cá nhân, được luật pháp và công lý bảo vệ¹²². Kể từ ngày 03/10/1990, nước Đức “Đông và Tây” thống nhất trên tinh thần tự do và tự quyết. Mọi người dân Đức cùng chung một hiến pháp, được hiến pháp bảo vệ phẩm giá và các quyền tự do cơ bản của con người, trong đó có tự do hiệp hội.

Các luật của CHLB Đức liên quan tới tự do hiệp hội bao gồm¹²³:

- Hiến pháp (Đạo luật cơ bản) (1949, sửa đổi năm 2010);
- Luật về Hội (1964, sửa đổi các năm 2007, 2015)
- Bộ luật Dân sự (2002, sửa đổi năm 2011)
- Luật về đối xử công bằng (2006)
- Luật về đại diện cấp liên bang của nhân viên (1974)
- Luật về quyết định đồng thuận chung trong các ngành thép, quặng sắt và than đá (1951)
- Luật về quyết định đồng thuận chung của người lao động (1976)
- Luật về các tòa án lao động (1953)
- Luật về các thỏa ước tập thể (1969)

¹²¹ Xem Jürgen Keßler – *Các cấu trúc cơ bản và các cơ chế bảo hộ pháp lý trong pháp luật về hội của Đức*. Kỷ yếu hội thảo “Pháp luật về hội của Đức và những gợi ý cho việc xây dựng Luật về Hội ở Việt Nam” do Đại học Luật Hà Nội và Viện Friedrich Ebert Stiftung tổ chức tại Hà Nội ngày 06/4/2016.

¹²² Xem <https://legacy.fordham.edu/Halsall/mod/CONST-DE.asp> (truy cập ngày 12/4/2016)

¹²³ Xem <http://www.legislationline.org/topics/subtopic/17/topic/1/country/28> (truy cập ngày 12/4/2016)